

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izšla vsak četrtak in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravištvu „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Kata“, „Kosovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroska cesta št. 5, — Rokopisi se ne vračajo. — Upravištvu: Koroska cesta št. 5, vsprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne politvrste na enkrat 15 vin, za dvakrat 25 vin, za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede jutraj. — Za zaprte reklamacije so poštnine proste.

Državni zbor.

Dunaj, 11. oktobra 1911.

Zadnji četrtak, dne 5. oktobra, se je zopet sel državni zbor. Naval občinstva na galerije, s katerih se opazuje zbornica, je bil nenavadno velik. Posebno se je opazalo, da je mnogo dunajskih socialnih demokratov zahtevalo vstopnice za galerijo.

Ze predno se je začela seja, so se dogodili v stebrišču državnega zbora hrupni nemiri in dejanski spopadi med češkimi in nemškimi poslanci. Kakor znano, je zaprl dunajski magistrat Cehom par ljudskih sol, in veliko čeških otrok je ostalo na ta način brez šole. Te otroke so prignali njih stariši v državni zbor, da bi se z njimi pritožili pri ministrskem predsedniku proti nezaslišanemu ravnanju dunajskega magistrata. Ko so zagledali nemški poslanci češke otroke v stebrišču, so začeli divjati in besneti. Hoteli so jih izgnati iz poslopja ven na ulico. Češki poslanci pa so se jim postavili v bran, in tako je prišlo do krikanja, vrisčanja, suvanja in ruvanja. Otroci so jokali, ko so videli nemško surovost. Se-le, ko je prihitel posredovatelj zbornični predsednik dr. Sylvester, sta se ločila sovražna tabora, hrup in trušč se je polegel. Ministrski predsednik je sprejel odposlanke čeških starišev, a jih tolažil le s praznimi besedami.

Strelji v zbornici.

Ob 11. uri se je otvorila seja. Galerije so bile natlačene polne. Poslanci skoro polnoštevilno zbrani v zbornici. Prečitali so se mnogoštevilni predlogi radi draginje. Tudi slovenski poslanci so vložili draginjski predlog, v katerem se zagovarja kmečki stan pred neopravičnimi napadi in kaže na draginjo, ki zadeva tudi kmečki stan. Predlog bo utemeljeval znani strokovnjak v kmečkih zadevah, poslanec Povše.

Začela se je razprava o draginji in prvi je dobil besedo voditelj avstrijske socialne demokracije, jud dr. Adler.

S svojim velikim govorniškim darom je že skozi dve in pol uri hujskal proti kmetom, vojaštvu, vladni in vsemu redu v človeški družbi. Seveda ne na okoren način, ampak prikrito, v lepi obliki, skratka, hujskal je mojstersko. Njegove besede so podžigale socialno-demokratske poslance v zbornici in njih pristase na galeriji.

Ravno je izustil besede: Jaz se čudim, da ljudstvo mirno prenaša svojo bedo in se še ni vzdignilo.

V tem trenutku ustrelil mlad človek z galerije proti ministrski klopi. V dvorani je nastalo razburjenje. Seja se je takoj prekinila. Predsednik je z električnim zvonom dal vsem vratarjem znamenje, naj takoj zapro vrata. Napadalec so prišli. K sreči ni

bil nihče ranjen, krogla so frčale mimo ministrov in preko glav posameznih poslancev. Ena krogla je šla mimo naučnega ministra grofa Stürgkha, druga mimo justičnega ministra dr. Hohenburgerja, tretja naravnost v sedež podpredsednika Pogačnika. Krogla se je zapičila v Pogačnikov sedež.

Poslanci so se obrnili proti socialnim demokratom, kričoč jim: Morilec! Anarhisti! Dve ženski sta se onesvestili. Razburjenje se ni hotelo poleči. Napadalec je po streljih zavpil: „Živela internacionalna socialna demokracija!“ Poslanci so čestitali ministru, ker je ušel gotovi smrti. Napadalec je 26letni Srb iz Sibenika v Dalmaciji, ki je prišel še-le pred tremi dnevi na Dunaj. Že od nekaj je bil vnet pristasa socialne demokracije. Pri zaslišanju je izjavil, da je imel namen, ustreliti justičnega ministra zaradi obsodb proti dunajskim izgrednikom z dne 18. septembra. „Ostre sodbe, ostri strelji!“ je rekel.

Po prekinjeni seji je zopet govoril dr. Adler, a ni prav mogel, ker so ga poslanci vedno prekinjali. Nato se oglašil ministrski predsednik baron Gauč. — Najostrejša se je obrnil proti socialni demokraciji, očital jo, da je hujškala zoper parlament. Poslanci so klicali socialnim demokratom: „Vi ste krivi! Vi ste pretili parlament razbiti!“ Po tem govoru se je seja zaključila.

Slovenski poslanci.

Poslanec dr. Benkovič je stavil radi suše in drugih uim v Posavju nujni predlog za podporo in ga utemeljil z občirnimi podatki v seji državnega zbora dne 10. t. m.

Poslanec dr. Jankovič je vložil dne 5. oktobra 1911 nujni predlog za podporo vsled suše oškodovanih posestnikov in najemnikov v okraju Kozje, Smarje in Rogatec. Zahteval je pomoč v živilih, semena za spomladansko setev, odpis davka in denarno podporo.

Poslanec dr. Korošec je stavil nujni predlog radi škode po suši in podpore v sodnih okrajih Celje-Vransko. — Stavil je tudi interpelacijo zaradi konfiskacije članka „Palica“ v „Gospodarskih Novicah“.

Poslanec Roškar je stavil dne 5. oktobra t. l. utemeljen predlog za izdatno državno podporo vsem v mariborskem in ljubljanskem političnem okraju po raznih uimah, suši, toči, ognju, povodnji in drugih škodljivih hudu poškodovanim. Zahteval je hitre in zadostne pomoči, ker je beda vsled zadnjih starih zaporednih slabih let v mnogih krajih že neznosna in je pomoč nujno potrebna, da se zabrani obubožanje prebivalstva in temu naravno sledeča izselitev ljudstva.

pet kak klic milosti božje, ki hoče dati v zadnjem trenutku izgubljeni ovi roko usmiljenja. V cerkvi vzamem seboj iz tabernaklja nebeskega Pastirja in sveto olje ter sva odhitela na pot. Bolnišnica je bila čisto v drugem delu mesta. Železnica tudi ni več tako pogosto vozila, kakor po dnevi. Tako je bilo ravno pol ene, ko sem pozvonil v bolnišnici. Zdravnik mi je odprl.

„Ste me Vi klicali?“

„Da, oče, jako mi je žal, pa, nekdo potrebuje urno Vaše pomoči.“

Peljal me je v drugo nadstropje v moški oddel. Bolniki so že spali, kolikor jim je bilo to pač mogoče. Drugi so se premetavali po postelji od bolečin in si zastoni želeli blagodejnega spanca, da jim vsaj za nekaj ur zatisne trudne oči in olajša bolečine. Ena teh postelj je bila zagnjena. K tej me pelje zdravnik. Zdravnik je bil eden izmed onih prikazni, katere tako pogosto srečujemo v Ameriki po bolnišnicah. Izvrsten zdravnik, vendar strogo veren katolik, ki poleg svojega zdravniškega poklica ne pozabi tudi na poklic katolika — duševnega dela usmiljenja. Zdravnik odgrne zavese in me pusti samega pri bolniku. Mlad človek je bil to, morda komaj 20 let star. Težko sope in mrtvaški pot na čelu sta pričala, da siromak veliko trpi. Ko stopim k njemu in ga primem za roko, pogleda me s svojimi svetlimi očmi, pa se takoj obrne proč.

„Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ nagovorim ga slovensko.

Nobenega odgovora!

„Ali zelo trpite?“ vprašam drugič.

Dne 5. oktobra je stavil poslanec dr. Verstovšek nujni predlog za po suši oškodovane posestnike v okrajih Gornji Grad, Sočanj, Slovenji Gradec, Marenberg. Predlog zahteva državne pomoči v primerni obliki, na primer v nakupu živeža za svinjerejo in živil za trpeče ljudstvo, ki trpi že sedaj pomanjkanje. Istega dne je stavil poslanec dr. Verstovšek predlog za podporo po toči oškodovanim posestnikom v občinah St. Ilj in Mislinje v slovenje-graškem okraju.

V seji dne 10. oktobra se je nadaljevala takozvana draginjska debata. Govorili so: ministrski predsednik Gauč, pravosodni minister Hohenburger, poljedelski minister Widmann, vodja trgovinskega ministrstva, Mataja, in nekaj poslancev.

Novi davki.

V petek, dne 6. oktobra, je predložil finančni minister dr. Meyer novi predlog za nove davke.

Ker je z rednimi dohodki nemogoče pokriti višje izdatke, predlaga vlada, naj se nekateri davki zvišajo, drugi na novo uvedejo. Tako naj bi se zvišale železniške prevozne cene za 10⁶ milijonov; za 22⁴ milijonov naj bi se pa uvedlo novih davkov. V prvi vrsti naj bi se zvišala osebna dohodnina od dohodkov nad 10.000 K za okroglih 15 milijonov; nov davek od zavarovalnin bi znašal nad 3 milijone, pristojbine od stav pri dirkah okroglo 4 milijone. Upejati se nameravajo tudi davki na samodreže (avtomobile), na peneča vina (šampanjec itd.), davek na samce, višji davek na pivo in žganje in davek na vžigalice (monopol). O teh novih in višjih davkih bomo še pisali.

Italijansko—turška vojska.

Posebno izvanrednih novic ni. Po zavzetju mesta Tripolis in boja pri Prevezi se ni vršil noben prav resen spopad med Lahi in Turki. Listi vedo sicer poročati o raznih „bojih“ na morju in suhem, a te vesti so navadno vselej prezgodnje. Ker Italijani še vedno silijo v Albanijo in se nočejo zadovoljiti samo s Tripolisom, se je vseeno bati resnih dni, če se ne bo dosegel mir med Turki in Lahom. Avstrija seveda tudi ne more mirno gledati, kako preži Lah na Albanijo, da bi s tem zaprl Avstriji izhod iz Jadranskega morja.

Italijani so zasedli Tripolis.

Italijani so dolgo časa brez potrebe obstreljevali mesto Tripolis, slednjič so zasedli mesto brez upora. Vendar pa obstreljevanje ni napravilo veliko ško-

Zopet nobenega odgovora. Le hitreje sope je pričalo, da je bolnik razburjen.

„Ali ste Slovenec?“ vprašam še enkrat in mu obrišem pot s čela.

„Maglar!“ odgovori mi kratko ter se obrne zopet v stran.

„Razumite slovenski?“ vprašam ga po slovaško. — Razburjenje mu je vzelo vso sapo. Jezno se obrne proti meni in hoče nekaj povedati, pa bilo je bolj hropenje v grlu, kakor pa govorjenje. Spoznal sem takoj ves položaj. Pred seboj imam Ogra, zašlo ovčico, ki noče ničesar vedeti o duhovniku, ali pa vsaj o slovenskem ničesar. Hitro se obrnem k zdravniku, ki je stal ne daleč proč in čakal izida. Povem mu ves položaj in ga prosim, naj nemudoma telefonuje ogrskemu duhovniku, ki ni bil daleč, ter ga prosi, da takoj pride.

„Sicer je pa najboljša, če mi dovolite, da ga jaz pokličem.“

Odhitela sva v pisarno. Vsak trenutek je bil dragocen. mladeniču se je videlo, da so mu ne ure, ampak že minute štete. Tu se gre za rešitev, in sicer večno rešitev izgubljene ovčice. Precej časa je bilo treba zvoniti, da sva dobila na telefon Ogra. Takoj je tudi on vstal in hitel v bolnišnico. Že sem hotel takoj iz pisarne oditi domov, ko me je nekaj gnalo, da bi ga šel še enkrat pogledat. Prišil sem z rokami posodo s presv. Rešnjim Telesom, katero sem imel v žepu, na srce, in goreče vzdihnil k temu Usmiljenemu Samaritanu ter ga prosil, naj se usmili tega ubogega siromaka in naj ga v zadnjih trenutkih ne zavrže! (Dalje prihi.)

PODLISTEK.

Čudno naključje.

Iz življenja slovenskih izseljencev. Zapisal slovenski duhovnik v Ameriki.

Neke sobote zvečer je zapel telefon v moji pisarni, ki je bila poleg moje spalnice. Ravno sem zaspa utrujen po dolgem spovedovanju celo popoldne in celi večer.

Rrrrrrrring! Rrrrrrrring! oglašil se zopet. Brzo vstanem in hitim v pisarno.

„Halo.“

„Halo! Father I?“

„Jes! Kdo je to?“

„Tu je mestna bolnišnica. Jaz sem zdravnik I. I. Tu imamo na smrt bolnega mladega človeka, ki ne bo jutrajšnjega dneva čakal. Prosim, pridite takoj s sv. zakramenti!“

„Katere narodnosti je?“

„Oče, tega Vam pa res ne vem povedati. Nihče ga ne razume. Toliko smo dobili iz njega, da je Avstrijec.“

„Takoj grem na pot!“

„Hvala! Z Bogom!“

„Z Bogom!“

Sedaj v bolnišnico? Neka razburjenost se me je polastila, ko sem se hitel oblačiti. Kdo bi bil to? Pa da ravno mene hočejo tja? Saj je v mestu še veliko drugih gospodov, ki so tudi Avstrijci. Morda je to zo-